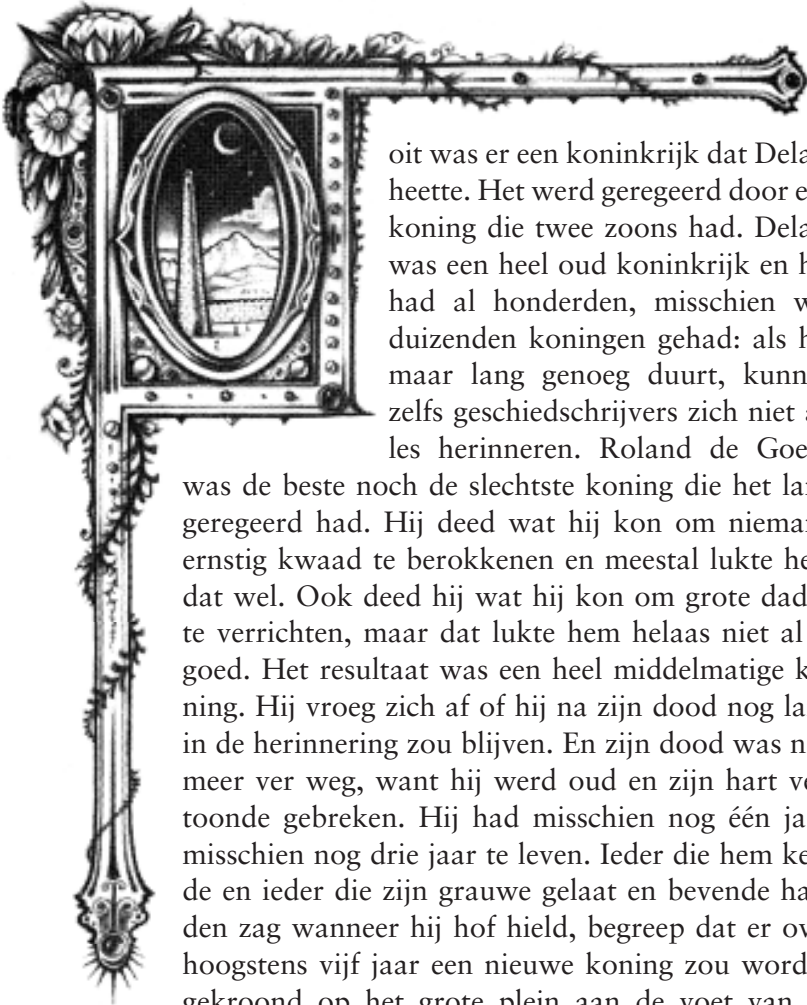

EEN AVONTUUR VOL HELDEN, DRAGEN,
PRINSEN EN BOZE TOVENAARS...

STEPHEN
KING

DE OGEN VAN
DE DRAAK

oit was er een koninkrijk dat Delain heette. Het werd geregeerd door een koning die twee zoons had. Delain was een heel oud koninkrijk en het had al honderden, misschien wel duizenden koningen gehad: als het maar lang genoeg duurt, kunnen zelfs geschiedschrijvers zich niet alles herinneren. Roland de Goede

was de beste noch de slechtste koning die het land geregeerd had. Hij deed wat hij kon om niemand ernstig kwaad te berokkenen en meestal lukte hem dat wel. Ook deed hij wat hij kon om grote daden te verrichten, maar dat lukte hem helaas niet al te goed. Het resultaat was een heel middelmatige koning. Hij vroeg zich af of hij na zijn dood nog lang in de herinnering zou blijven. En zijn dood was niet meer ver weg, want hij werd oud en zijn hart vertoonde gebreken. Hij had misschien nog één jaar, misschien nog drie jaar te leven. Ieder die hem kende en ieder die zijn grauwe gelaat en bevende handen zag wanneer hij hof hield, begreep dat er over hoogstens vijf jaar een nieuwe koning zou worden gekroond op het grote plein aan de voet van de

Naald... en alleen met Gods genade zouden het vijf jaar worden. Iedereen in het koninkrijk, van de rijkste baron en de als modepoppen geklede hovelingen tot de armste horige en zijn in lompen gehulde vrouw, dacht na en sprak met anderen over de beoogde opvolger, Peter, de oudste zoon van koning Roland.

En dan was er nog een man die over iets anders nadacht en plannen uitbroedde: hoe hij het zo kon regelen dat de jongste zoon van Roland, Thomas, tot koning werd gekroond in plaats van Peter. Die man was Flagg, de magiër van de koning.

Al was koning Roland oud – hij zei zeventig te zijn, maar hij was vast ouder – zijn zoons waren jong. Hij was laat getrouwd, want hij ontmoette steeds maar geen vrouw die hem behaagde en Roland had zijn moeder, de vermaarde koningin-weduwe van Delain, net als ieder ander, onder wie zijzelf, als onsterfelijk beschouwd. Ze had het koninkrijk al bijna vijftig jaar geregeerd, toen ze op een dag tijdens de thee een schijfje citroen in haar mond stak om een hinderlijke hoest, waaraan ze al meer dan een week had geleden, te doen bedaren. Er had die dag bij de thee een jongleur opgetreden om de koningin-weduwe en haar gevolg te vermaken. Hij jongleerde met vijf kunstig vervaardigde kristallen bollen. Op het moment dat de koningin het schijfje citroen in de mond stak, liet de jongleur een van zijn glazen bollen vallen. De bol spatte met een luide klap in scherven uiteen op de plavuizen van de ruime oostelijke rechtszaal. De koningin-weduwe zoog verschrikt de lucht in bij het horen van het geluid, inclusief het citroenschijfje en stikte prompt. Vier dagen later vond de kroning van Roland plaats op het Plein van de Naald. De jongleur zag daarvan niets. Hij was drie dagen eerder achter het monument door de beul ont- hoofd.

Van een koning zonder erfgenamen wordt iedereen nerveus, zeker als de koning al vijftig is en kaal wordt. Het was dan ook in Rolands eigen belang spoedig te trouwen en voor een erfgenaam te zorgen. Zijn naaste raadsman, Flagg, maakte Roland dat zeer duidelijk. Hij wees er ook op dat de jaren die hem als vijftiger restten, waarin hij mocht hopen een kind te verwekken in de schoot van een vrouw, weinig waren. Flagg raadde hem dan ook aan snel een vrouw te nemen en vooral niet te wachten tot hij een vrouwe van edele geboorte ontmoette die hem behaagde. Als zo'n vrouwe zich niet had aangediend voor je vijftig was, verklaarde Flagg, zou ze waarschijnlijk nooit komen opdagen.

Roland zag de wijsheid daarvan in en stemde toe, niet wetend dat Flagg met zijn sluike haar en bleke gezicht, dat vrijwel altijd schuil- ging in een kap, zijn diepste geheim doorzag: dat hij de vrouwe die hem behaagde nooit had ontmoet, omdat vrouwen als zodanig hem

nooit hadden behaagd. Hij was wat bang voor vrouwen. En de daad waardoor er baby's ontstonden in de schoot van vrouwen, had hem evenmin ooit behaagd. Ook daarvoor was hij wat bang. Maar de raad van de magiër achtte hij wijs en zes maanden na de begrafenis van de koningin-weduwe vond er in het koninkrijk een veel feestelijker gebeurtenis plaats. Koning Roland trad in het huwelijk met Sasha, die de moeder van Peter en Thomas zou worden.

Roland was niet geliefd, maar ook niet gehaat in Delain. Sasha werd echter door iedereen bemind. Toen ze stierf bij de geboorte van de tweede zoon werd het koninkrijk in een diepe rouw gedompeld, die één jaar en één dag duurde. Ze was een van de zes vrouwen geweest die Flagg zijn koning als eventuele gemalin had voorgesteld. Roland had niet een van die vrouwen gekend en ze waren elkaars gelijken geweest in afkomst en status. Allen waren ze van edelen, zij het niet van koninklijken bloede. Allen waren ze gewillig, aardig en bescheiden. Het was niet Flagg die er een had aangewezen om zijn plaats in te nemen als de mond het dichtst bij 's konings oor. Roland zelf koos Sasha, omdat zij de bescheidenste en gewilligste van de zes leek en hem waarschijnlijk het minst zou afschrikken. En zo trouwden ze. Sasha van de Westelijke Baronie (een wel heel kleine baronie) was toen zeventien, drieëndertig jaar jonger dan haar gemaal. Voor haar huwelijksnacht had ze nog nooit een man zonder onderbroek gezien. Toen ze bij die gelegenheid zijn slappe penis ontwaarde, vroeg ze heel nieuwsgierig: 'Wat is dat, heer gemaal?' Als ze iets anders had gezegd of als ze het op een andere toon had gezegd, zouden de gebeurtenissen van die nacht – en van dit hele verhaal – wellicht een andere loop hebben genomen. Ondanks de bijzondere drank die Flagg hem na afloop van het bruiloftsfeest had gegeven, had Roland zonder meer kunnen wegsluipen. Hij zag haar op dat moment echter precies zoals ze was – een heel jong meisje dat van het verwekken van kinderen nog minder wist dan hij – en het viel hem op dat haar mond lief was en hij begon van haar te houden, zoals iedereen in Delain van haar zou gaan houden.

'Dat is Koningsijzer,' zei hij.

'Het lijkt niet veel op ijzer,' zei Sasha twijfelend.

'Het moet nog gesmeed worden,' zei hij.

‘Zo!’ zei ze. ‘Waar is de smederij dan?’

‘Als je me laat begaan,’ zei hij en trok haar mee in bed, ‘zal ik je dat laten zien, want jij hebt hem meegenomen uit de Westelijke Baronie, al wist je dat zelf niet.’

3

Het volk van Delain hield van haar omdat ze lief was en veel goeddeed. Koningin Sasha stichtte het grote ziekenhuis, koningin Sasha hilde tranen om de wrede berenbijt op het hofplein, zodat de koning dit volksvermaak ten slotte verbood, koningin Sasha pleitte voor kwijtschelding van belastingen in het jaar van de grote droogte, toen zelfs de bladeren van de grote oude boom bruin werden. Waar bleef Flagg met zijn intriges, zullen jullie je misschien afvragen. Aanvankelijk deed hij niets. Dit waren slechts kleinigheden in zijn ogen, want hij was een echte tovenaars en had al vele honderden jaren geleefd.

Hij zag zelfs het kwijtschelden van belastingen door de vingers, want het jaar daarvoor had de vloot van Delain de Anduaanse piraten verpletterend verslagen, nadat die al meer dan een eeuw de zuidkust van het koninkrijk hadden bestookt. De doodskop van de Anduaanse piratenkoning stond te grijzen op een staak buiten de paleismuren en de schatkist van Delain was rijk gevuld met heroverde buit. Wat staatszaken betrof was het nog altijd Flaggs mond die het dichtst bij koning Rolands oor was en in het begin was Flagg dan ook tevreden.

4

Ok al begon Roland van zijn vrouw te houden, hij leerde niet van die handeling te houden die de meeste mannen heerlijk vinden, de daad die zowel de nederigste koksmaat als de erfgenaam van de meest verheven troon voortbrengt. Hij en Sasha sliepen in aparte slaapkamers en vaak kwam hij niet bij haar. Zijn bezoeken

bleven beperkt tot vijf, zes per jaar en zelfs bij die gelegenheden viel er niet altijd ijzer te smeden, al maakte Flagg zijn dranken steeds krachtiger en al bleef Sasha onverminderd lief.

Niettemin werd vier jaar na de trouwdag Peter in haar bed verwekt. En die ene nacht had Roland de drank van Flagg niet nodig, die groene schuimende drank waarvan hij altijd een beetje raar in zijn hoofd werd, alsof hij zijn verstand had verloren. Hij had die dag met twaalf van zijn mannen in het woud gejaagd. Jagen was wat Roland het allerliefst deed – de geur van het bos, de opwekkende prikkeling in de lucht, het schallen van de jachthoorn en het gevoel van de boog wanneer hij een snelle pijl op het doel afschoot. Het kruid was al wel bekend in Delain, maar het was schaars en op wild jagen met een ijzeren roer werd bovendien als laag en verwerpelijk beschouwd.

Sasha lag in bed te lezen toen hij haar vertrekken binnenliep met een stralende uitdrukking op zijn blozende baardige gezicht; ze liet haar boek op haar boezem rusten en luisterde aandachtig en verrukt naar zijn verhaal, dat hij met veel gebaren vertelde. Tegen het eind trok hij zijn arm terug om haar te tonen hoe hij de pees teruggetrokken had en Vijandhamer, de vermaarde pijl van zijn vader, door het kleine dal had laten vliegen. Terwijl hij dat deed, lachte ze, klapte in de handen en vertederde hem.

Het koninklijk woud was vrijwel leeggejaagd. In die tijden werd er zelden meer een hert van flinke afmetingen aangetroffen en sinds mensenheugenis had niemand meer een draak gezien. De meesten zouden in de lach zijn geschoten als je alleen maar had geopperd dat er nog best zo'n mythisch wezen in dat bos kon schuilen. Maar een uur voor zonsondergang, toen Roland en zijn gezelschap op het punt stonden terug te gaan, was dat precies wat ze aantroffen... of wat hen aantrof. De draak brak zwaar en log door het onderhout heen en zijn schubben gloeiden kopergroen, zijn dik be-roete neusgaten braakten rook uit. Het was absoluut geen kleine draak geweest, maar een mannetje tegen zijn eerste vervelling aan. De meesten uit het gezelschap bleven versteend staan, niet in staat een pijl af te schieten of zich zelfs maar te verroeren.

De draak staarde de jagers aan, de anders groene ogen werden geel en hij fladderde met zijn vlerken. Er bestond geen gevaar dat hij zou wegvliegen, want zijn vleugels zouden pas voldoende ontwik-

keld zijn om hem in de lucht te dragen als we vijftig jaar en twee vervellingen verder waren. Maar de vliezen die de vleugels tegen het lijf houden tot de draak tien tot twaalf jaar is, waren afgeval- len en dat fladderen veroorzaakte al voldoende wind om de jacht- meester achterwaarts uit het zadel te werpen, waarbij de jacht- hoorn uit zijn hand vloog.

Roland was de enige die niet van schrik verstarde, maar hij was te bescheiden om dat tegen Sasha te zeggen. Wat hij toen deed ge- tuigde niet alleen van jagersinstinct maar ook van ware helden- moed. De draak had bijna iedereen van de overrompelde jagers le- vend kunnen roosteren als Roland niet zo snel had opgetreden. Hij stuurde zijn paard vijf stappen vooruit en zette de beroemde pijl op de pees. Hij trok de pees naar achteren en schoot. De pijl ging recht op het doel af: die ene kieuwachtige zachte plek onder aan de keel van de draak, waar hij lucht door naar binnen zuigt om vuur te maken. Het ondier viel dood neer met een laatste verzen- gende vlam, waardoor alle struiken om hem heen in brand vlogen. De edelen doofden die vlammen snel, met water, met bier, en soms met pis – en nu ik erover nadenk, zal die pis in feite grotendeels bier zijn geweest, want als Roland op jacht ging, nam hij heel wat bier mee en niemand kon beweren dat hij niet vrijgevig was.

De brand was snel gedoofd en de draak was snel gevild. Je had nog een ketel water aan de kook kunnen krijgen boven zijn dam- pendende neusgaten toen zijn ingewanden al op de grond gleden. Het druipende hart met negen kamers werd met veel ceremonieel aan Roland aangeboden. Hij at het rauw, zoals het gebruik wilde, en het smaakte heerlijk. Alleen de bedroevende wetenschap dat hij hoogstwaarschijnlijk nooit een tweede zou krijgen, stemde hem wat spijtig.

Wellicht kwam het door het drakenhart dat hij die avond zo stoer was. Misschien was het slechts zijn plezier in de jacht, naast het besef dat hij snel en beheerst had gehandeld, terwijl alle anderen verstart in het zadel zaten (behalve uiteraard de jachtmeester, die verstart op zijn rug had gelegen). Hoe het ook zij, toen Sasha in de handen klapte en riep: ‘Goed zo, dappere gemaal!’ sprong hij letterlijk bij haar in bed. Sasha ontving hem met grote ogen en een lach die zijn eigen triomf weerspiegelde. In die nacht genoot Ro- land voor het eerst en voor het laatst in nuchterheid van het vrij-

en met zijn vrouw. Negen maanden later – een maand voor elke kamer van het drakenhart – werd Peter in datzelfde bed geboren en het koninkrijk vierde feest. Er was een erfgenaam van de troon.

5

Jullie zullen misschien denken – als je tenminste de moeite hebt genomen erbij stil te staan – dat Roland na de geboorte van Peter die rare groene drank van Flagg liet staan. Maar nee. Hij nam de drank af en toe nog in. Het was omdat hij van Sasha hield en het haar naar de zin wilde maken. Hier en daar neemt men aan dat alleen mannen van het vrijen genieten en dat vrouwen het liefst met rust gelaten willen worden. Het volk van Delain hield er echter niet van die eigenaardige denkbeelden op na – de mensen gingen ervan uit dat een vrouw gewoon genoot van de daad die de leukste wezentjes op aarde voortbrengt. Roland beseftte dat hij in dit opzicht zijn vrouw niet geheel aan haar trekken liet komen, maar hij was bereid zo attent mogelijk voor haar te zijn, zelfs al moest hij daarvoor Flaggs drank innemen. Flagg zelf was de enige die wist hoe zelden de koning in het bed van zijn koningin stapte. Een jaar of vier na de geboorte van Peter, het was op nieuwjaarsdag, werd Delain geteisterd door een zware sneeuwstorm. Het was de op één na zwaarste in mensenheugenis – en op die andere kom ik nog terug.

In een impuls die hij zelf niet kon verklaren mengde Flagg voor de koning een drank van dubbele sterkte – wellicht was het iets in de wind wat hem ertoe dreef. Normaal gesproken had de koning zijn gezicht moeten vertrekken van de afschuwelijke smaak en had hij de drank wellicht laten staan, maar het razen van de storm had het jaarlijks nieuwjaarsfeest bijzonder uitbundig doen verlopen en Roland was aardig dronken geworden. Het in de open haard oplaaiende vuur had hem herinnerd aan die laatste brullende ademstoot van de draak en vele malen had hij een dronk uitgebracht op de kop, die hoog aan de muur hing.

Hij sloeg de groene drank dan ook in één teug achterover en een kwaadaardige lust beving hem. Hij verliet op slag de eetzaal en

ging naar Sasha. Tijdens zijn pogingen met haar te vrijen bezeerde hij haar.

‘Niet doen, heer gemaal,’ riep ze schreiend.

‘Het spijt me,’ mompelde hij. ‘Zzzzt...’ Hij viel als een blok naast haar in slaap en bleef vierentwintig uur bewusteloos. Ze zou nooit de rare lucht vergeten die hij die nacht uitademde. Het leek wel de lucht van bedorven vlees, het leek wel een lijkenlucht. Wat had hij gegeten, vroeg ze zich af, of... gedronken?

Roland raakte de drank van Flagg nooit meer aan, maar Flagg was niettemin zeer in zijn nopjes. Negen maanden later schonk Sasha het leven aan Thomas, haar tweede zoon. Ze stierf tijdens de bevalling. Zoiets kan natuurlijk gebeuren en al was eenieder diep bedroefd, niemand was echt verbaasd. Men meende te weten wat er gebeurd was, maar de enigen in het koninkrijk die *echt* wisten hoe Sasha gestorven was, waren Anna Crookbrows, de vroedvrouw, en Flagg, de magiër van de koning. Flaggs geduld met de bemoeizucht van Sasha was eindelijk op.

6

Peter was nog maar vijf toen zijn moeder stierf, maar hij bleef vol genegenheid aan haar denken. Hij herinnerde zich haar als lief, teder, zorgzaam en vergevingsgezind. Vijf is echter een jonge leeftijd en voor het merendeel waren zijn herinneringen niet duidelijk.

Eén scherpomlijnde herinnering bleef echter in zijn gedachten en daarbij ging het om iets wat ze hem eens verweten had. Jaren later bleek de herinnering aan dat verwijt voor hem van grote betekenis. Het had met zijn servet te maken.

Op de eerste van vijfmaand werd er aan het hof steeds een feest gegeven om het zaaien en planten in de lente te vieren. Zodra hij vijf was mocht Peter het voor het eerst bijwonen. De traditie schreef voor dat Roland aan het hoofd van de dis plaatsnam, met de erfgenaam van de troon aan zijn rechterhand en de koningin aan de andere kant van de tafel. In de praktijk betekende dit dat Peter tijdens de maaltijd buiten haar bereik was en Sasha gaf hem vooraf

dan ook opdrachten over zijn gedrag. Ze wilde dat hij zou opvallen door zijn beschaafde manieren. Ze was zich er uiteraard van bewust dat hij tijdens het eten op zichzelf aangewezen zou zijn, want zijn vader had geen enkel besef van manieren.

Sommigen onder jullie vragen je misschien af waarom de taak Peter manieren bij te brengen bij Sasha berustte. Had de jongen geen gouvernante? (Jawel, in feite had hij er twee.) Waren er geen lakeien, die hun diensten geheel aan de kleine prins wijdden? (Hele bataljons.) Het foefje was niet die lieden voor Peter te laten zorgen, maar hen juist uit zijn buurt te houden. Sasha wilde hem zelf opvoeden, voor zover ze dat kon. Ze had uitgesproken denkbeelden over de opvoeding van haar zoon. Ze hield innig veel van hem en wilde ook om zelfzuchtige redenen bij hem zijn. Maar daarnaast zag ze ook in dat ze een zware en ernstige verantwoordelijkheid voor Peter had. De jongen zou in de toekomst koning worden en Sasha wilde bovenal dat hij deugdzaam zou zijn. Een deugdzame jongen, dacht ze, zou een deugdzame koning worden.

Grote banketten in 's konings zaal waren beslist geen beschaafde aangelegenheid en de meeste kindermeisjes zouden zich niet druk hebben gemaakt over Peters tafelmanieren. *Laat 'm maar, hij wordt toch koning!* zouden ze gezegd hebben, enigszins geschokt door het denkbeeld dat ze dergelijke onbenulligheden zouden moeten rechtzetten. *Wat kan het schelen dat hij met de jus morst? Wat kan het schelen dat hij op zijn plooi kraag kwijlt of er zijn handen zelfs aan afveegt? Braakte destijds niet koning Alan in zijn bord om vervolgens zijn hofnar op te dragen die 'lekkere warme soep' te eten? Beet niet koning John maar al te vaak levende forellen de kop af om de spartelende lijven vervolgens in het keurslijfje van een dienstertje te laten glijden? Zal dit banket niet, zoals de meeste banketten, ermee eindigen dat de aanzittenden elkaar voedsel om de oren gooien?*

Zo zou het zeker gaan, maar tegen die tijd zouden zij en Peter zich allang hebben teruggetrokken. Wat Sasha verontrustte was die houding van *wat kan het schelen*. Volgens haar was dat de kwalijkste opvatting die je een jongetje, dat later koning zou worden, kon bijbrengen.

Daarom gaf Sasha aan Peter zorgvuldige opdrachten en hield ze hem tijdens het banket angstvallig in het oog. En naderhand, toen

hij slaperig in zijn bed lag, praatte ze met hem.

Omdat ze een goede moeder was, prees ze hem eerst vol liefde over zijn gedrag en manieren – en dat was terecht, want beide waren in grote trekken voorbeeldig geweest. Ze wist echter dat niemand anders dan zijzelf zou rechtzetten wat hij verkeerd had gedaan en ze wist ook dat ze dat nu moest doen, in de weinige jaren dat hij haar aanbad. Zodra ze hem dus genoeg geprezen had, zei ze: ‘Eén ding heb je fout gedaan, Peter, en dat wil ik je nooit meer zien doen.’ Peter lag haar vanuit zijn bed met zijn donkerblauwe ogen ernstig aan te kijken. ‘Wat dan, moeder?’

‘Je hebt je servet niet gebruikt,’ zei ze. ‘Je liet het opgevouwen naast je bord liggen en dat deed me verdriet. Je at gebraden kip met je vingers, en dat mocht, want zo doen mannen dat. Maar toen je je kip weer neerlegde, heb je je vingers aan je overhemd afgeveegd en dat mag niet.’

‘Maar vader... en heer Flagg... en de andere edelen...’

‘Met heer Flagg en met alle edelen uit Delain heb ik niets te maken!’ riep ze zo heftig dat Peter wegkroop in zijn bed. Hij was bang en schaamde zich een beetje, nu hij die rozen op haar wangen had laten bloeien. ‘Wat je vader doet is goed, want hij is de koning. En wat jij doet wanneer je koning bent, zal ook steeds goed zijn. Maar Flagg is geen koning, al zou hij het graag willen wezen, de edelen zijn geen koning en jij bent het ook nog niet. Je bent nog maar een kleine jongen die niet op zijn manieren heeft gelet.’

Ze zag dat hij bang was en lachte even. Ze streek hem over het voorhoofd.

‘Stil maar, Peter,’ zei ze. ‘Het is niet zo erg, maar toch wel van belang, omdat jij op jouw beurt koning zult worden. En ga nu vlug je lei halen.’

‘Maar het is bedtijd...’

‘Met bedtijd heb ik ook niets te maken. Je bed loopt niet weg. Ga je lei halen.’

Peter draafde weg en haalde zijn lei.

Sasha nam het krijtje dat eraan vastzat en schreef drie keurige blokletters neer. ‘Kun je dit woord lezen, Peter?’

Peter knikte. Hij kon nog maar enkele woorden lezen, al kende hij de meeste hoofdletters wel. Dit was toevallig een van die woorden.

‘Daar staat *GOD*.’

‘Ja, dat is goed. Schrijf dat nu eens van achteren naar voren en kijk wat je krijgt.’

‘Van achteren naar voren?’ zei Peter onzeker.

‘Ja, precies.’

Peter deed het en zijn letters waggelden kinderlijk over de lei onder het keurige schrift van zijn moeder. Tot zijn verbazing bleek er weer een van de woorden te ontstaan die hij kon lezen.

‘DOG! Mamma, er staat *DOG!* Dat is zo’n grote hond!’

‘Ja, er staat *dog.*’ De treurige klank van haar stem dempte dadelijk Peters geestdrift. Zijn moeder wees van *GOD* naar *DOG*. ‘Een dog, een hond in het algemeen, en God, dat zijn de twee kanten van de mens,’ zei ze. ‘Vergeet ze nooit, want op zekere dag zal jij koning worden en koningen worden groot en rijzig, zo groot en rijzig als een draak bij zijn negende vervelling.’

‘Vader is toch niet groot en rijzig,’ was Peters weerwoord. Roland was in feite klein en had tamelijk kromme benen. Hij liep ook met een dikke buik rond, een gevolg van al het bier en van al die mede die hij dronk.

Sasha lachte vaag.

‘Dat is hij wel. Koningen groeien *onzichtbaar*, Peter, en dat gebeurt opeens, zodra ze de scepter ter hand nemen en de kroon op hun hoofd wordt gezet op het Plein van de Naald!’

‘Echt waar?’ Peter sperde van verbazing zijn ogen open. Hij vond dat ze wel ver waren afgedwaald van het feit dat hij aan het banket verzuimd had zijn servet te gebruiken, maar het speet hem bepaald niet dat ze van dat pijnlijke onderwerp waren afgestapt en het nu over boeiender zaken hadden. Hij had zich trouwens al vorgenommen nooit meer te vergeten zijn servet te gebruiken – als dat voor zijn moeder belangrijk was, dan zeker ook voor hem.

‘Ja, beslist. Koningen worden meestal *verschrikkelijk* groot en daarom moeten juist zij zo voorzichtig zijn, want een heel groot iemand zou kleinere mensen onder zijn voeten kunnen verpletteren. Als hij bijvoorbeeld niet uitkeek waar hij liep. Of zich haastig omdraaide. Hij zou ook boven op iemand kunnen gaan zitten. Slechte koningen doen dat soort dingen dikwijls en ik denk dat goede koningen ze ook niet steeds kunnen vermijden.’

‘Ik begrijp het geloof ik niet.’

‘Luister dan nog even.’ Ze tikte weer op de lei. ‘Onze predikers be-

weren dat onze aard deels van God en deels van de Boze komt. Weet je wie de Boze is, Peter?’

‘Ja, dat is de duivel.’

‘Zo is het. Maar duivels komen weinig voor, Peter, behalve in verhalen. Slechte mensen lijken doorgaans meer op die doggen, op honden, dan op duivels. Honden zijn vriendelijk maar dom en dat zijn de meeste mensen ook als ze drank op hebben. Wanneer honden geprikkeld worden en in verwarring raken, kunnen ze gaan bijten. Als mensen geprikkeld worden en in verwarring raken, kunnen ze gaan vechten. Honden zijn geweldig lieve huisdieren, want ze zijn trouw. Maar als een mens niet meer is dan een huisdier, dan is het een slecht mens, denk ik. Honden kunnen moedig zijn, maar het kunnen ook bangerds zijn die huilen in het donker of met de staart tussen de poten vluchten voor gevaar. Een hond zal even gretig de hand van een slechte baas likken als die van een goede, want honden kennen het verschil niet tussen goed en kwaad. Een hond zal spoeling eten, uitbraken wat zijn maag niet verdraagt en opnieuw spoeling eten.’

Ze zweeg een ogenblik, en wie weet vroeg ze zich wel af wat er zich op datzelfde ogenblik in de feestzaal afspeelde – mannen en vrouwen bulderend van goedmoedig dronkenmangelach, elkaar bekogelend met handen vol voedsel en zich nu en dan omkerend om nonchalant op de vloer naast hun stoel te braken. Roland gedroeg zich vrijwel net zo, en al hinderde haar dat soms, ze verweet het hem niet en ze sprak hem er niet op aan. Hij was nu eenmaal zo. Wie weet zou hij beloven zich te beteren om haar een plezier te doen en zich misschien nog aan zijn belofte houden ook, maar zou hij daarna nog dezelfde man zijn?

‘Begrijp je dat allemaal, Peter?’

Peter knikte.

‘Prachtig. Vertel me dan eens’ – ze boog zich over hem heen – ‘of een dog een servet gebruikt.’

Vernederd en beschaamd keek Peter neer op zijn met dons gevulde dek en schudde het hoofd. Het gesprek was blijkbaar toch niet zo ver afgedwaald als hij gedacht had. Omdat het een heel drukke dag was geweest en hij inmiddels erg moe was, kwamen er tranen in zijn ogen die langs zijn wangen omlaag rolden. Hij vocht tegen de snikken die boven wilden komen en hield ze in zijn borst

opgesloten. Sasha merkte het en bewonderde hem erom. ‘Huil maar niet om een ongebruikt servet, lieverd,’ zei Sasha, ‘want dat was mijn bedoeling niet.’ Ze stond op met de volheid van haar zwangere buik voor zich uit. De geboorte van Thomas was al zeer nabij. ‘Verder heb je je voorbeeldig gedragen. Elke moeder in het koninkrijk zou trots geweest zijn op een zoontje dat zich maar half zo goed gedroeg. Ik heb je in mijn hart zeer bewonderd. Ik heb je dit alles alleen maar gezegd, omdat ik de moeder van een prins ben. Dat is weleens moeilijk, maar zo is het nu eenmaal, en eerlijk gezegd zou ik niet anders willen. Je moet maar bedenken dat er later levens kunnen afhangen van alles wat je doet. Er zouden zelfs levens kunnen afhangen van dromen die je in je slaap krijgt. Of jij wel of niet je servet gebruikt na het eten van gebraden kip, daarvan zullen waarschijnlijk geen levens afhangen – hoewel, misschien toch. Misschien toch. Levens hebben weleens van minder afgehangen. Het enige dat ik verlang is dat je bij alles wat je doet zult proberen te denken aan de beschaafde kant van je aard. De goede kant – de Godskant. Beloof je me dat te doen, Peter?’

‘Ik beloof het.’

‘Dan is het goed.’

Ze kuste hem vluchtig. ‘Gelukkig ben ik jong en jij bent jong. We praten nog weleens over dit alles als je het beter kunt begrijpen.’ Dat kwam er niet meer van, maar Peter vergat de les niet. Hij gebruikte steeds zijn servet, ook al deden degenen om hem heen dat niet.